

Оцінка й впровадження mhGAP

Компетенції поведінкових спостережень

Примітка: Рекомендується використовувати цей інструмент разом із інструментом оцінювання компетенцій ENACT (ENhancing Assessment of Common Therapeutic factors). Інструмент ENACT оцінює компетенції, визначені в компоненті Основного догляду та практики (Essential Care and Practice, ECP) керівництва mhGAP, які вважаються фундаментальними для надання підтримуючої допомоги. Інструмент [ENACT](https://equipcompetency.org/sites/default/files/downloads/2024-11/ENACT_inperson_published_240321.pdf) доступний тут: https://equipcompetency.org/sites/default/files/downloads/2024-11/ENACT_inperson_published_240321.pdf

1. ОЦІНЮВАННЯ – ВИЯВЛЕННЯ СИМПТОМІВ

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.		
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги
☐ Ставить запитання про симптоми психічних розладів, не запитавши про причини, з яких людина звертається по допомогу ☐ Не бере до уваги або применшує важливість симптомів і скарг (наприклад, говорить, що прояв відбувається просто в силу життєвих обставин)	☐ Запитує про причини, з яких людина звернулася по допомогу (дізнається, яка проблема хвилює людину) ☐ Запитує, коли почалася проблема ☐ Запитує про інші супровідні симптоми або проблеми ☐ Запитує про життєві події, які сталися в час появи проблеми ☐ Нічого із зазначеного	☐ Демонструє всі базові навички надання допомоги ☐ З'ясовує попередню історію хвороби (чи траплялася раніше) ☐ Здійснює оцінку додаткових / комплексних чинників (наприклад, кар'єра, навчання тощо)
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)		
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички
☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички		
Примітки:		

2. ОЦІНКА ПСИХІЧНИХ, НЕВРОЛОГІЧНИХ РОЗЛАДІВ І РОЗЛАДІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ВЖИВАННЯМ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН (ПНПР-РОЗЛАДІВ)

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.		
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги
☐ Не здійснює оцінку ПНПР-розладів ☐ Повідомляє людині про діагноз, пов'язаний з психічним здоров'ям, не зібравши історію чи інформацію про всі симптоми	☐ За допомогою зрозумілих слів запитує про основні симптоми, пов'язані зі скаргою ☐ Запитує про відповідні другорядні симптоми й стани, що пов'язані зі скаргою ☐ Запитує про тривалість і частоту симптомів ПНПР-розладів ☐ Ставить запитання про вживання алкоголю, наркотичних речовин або ін. психоактивних речовин ☐ Нічого із зазначеного	☐ Демонструє всі базові навички надання допомоги ☐ Запитує про сімейну історію ПНПР-розладів
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)		
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички
☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички		
Примітки:		

3. ОЦІНКА Й ВЕДЕННЯ ФІЗИЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ЛЮДЕЙ ІЗ ПНПР-РОЗЛАДАМИ

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.		
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги
☐ Не веде наявні фізичні захворювання людини ☐ Не ставить запитання про поточний прийом медикаментів ☐ Без проведення оцінки приписує причини всіх аспектів фізичних захворювань психічному стану й навпаки ☐ Надає рекомендації з лікування фізичного захворювання, що не враховують потреб у лікуванні психічного стану (виписує ліки, що мають протипоказання)	☐ Оцінює та в належний спосіб веде (або перенаправляє) фізичні захворювання та поширені чинники фізичного здоров'я, які впливають на симптоми психічних розладів (наприклад, травма голови, анемія, захворювання щитоподібної залози) ☐ Пояснює важливість лікування фізичних захворювань за наявних проблем психічного здоров'я ☐ Перевіряє, як людина зрозуміла лікування фізичних захворювань ☐ <i>Нічого із зазначеного</i>	☐ <i>Демонструє всі базові навички надання допомоги</i> ☐ Призначає належні лабораторно-діagnostичні дослідження, необхідні для ведення фізичного захворювання ☐ Оцінює часові характеристики симптомів фізичного захворювання у зв'язку із симптомами психічного захворювання (чи почалися фізичні симптоми до чи після появи симптомів психічного захворювання)
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)		
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички
☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички		
Примітки:		

4. ВЕДЕННЯ ОСНОВНИХ СИМПТОМІВ ПНПР-РОЗЛАДІВ, ЩО ВИМАГАЮТЬ НЕВІДКЛАДНОГО НАДАННЯ ДОПОМОГИ, ШЛЯХОМ НЕФАРМАКОЛОГІЧНИХ І ФАРМАКОЛОГІЧНИХ ВТРУЧАНЬ (ЗА НЕОБХІДНОСТІ ТА ЗА НАЯВНОСТІ)

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.		
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги
☐ Ведення невідкладних симптомів не здійснюється ☐ Ведення невідкладних симптомів здійснюється у неналежний спосіб ☐ Застосовуються небезпечні методи клінічного ведення невідкладних симптомів (наприклад, призначається бензодіазепін у випадку передозування опіоїдами)	☐ Проводить належне оцінювання невідкладного прояву симптомів ☐ Робить належні призначення при невідкладному прояві симптомів, (синдрому відміни або передозування) ☐ Надає належні безпекові рекомендації у випадку невідкладних симптомів (не залишати наодинці людину, яка має суїцидальні думки, залучати сім'ю) ☐ Належним чином перенаправляє для отримання невідкладної допомоги (наприклад, при епілептичному статусі) ☐ <i>Нічого із зазначеного</i>	☐ <i>Демонструє всі базові навички надання допомоги</i> ☐ Інформує фахівців, залучених до лікування, про план ведення випадку, що потребує невідкладної допомоги ☐ У разі необхідності залучає сім'ю до отримання допомоги за перенаправленням
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)		
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички
☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички		
Примітки:		

5. ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ ВТРУЧАНЬ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ, ЯКІ МАЮТЬ ПРІОРИТЕТНІ ПНПР-РОЗЛАДИ, ТА ЇХНІХ ДОГЛЯДАЧІВ

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.		
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги
☐ Реалізує психосоціальні втручання, не пояснюючи причини, з яких їх було відібрано ☐ Впроваджує психосоціальні інтервенції у неналежний спосіб (подає неточну інформацію під час психоосвіти, рекомендує людині зменшити стрес, не розв'язуючи проблему й не посилюючи соціальні зв'язки) ☐ Створює хибні очікування щодо впливу психосоціальних інтервенцій	☐ Проводить психоосвітні заходи, зокрема про пріоритетний ПНПР-розлад і наявні методи лікування ☐ Відповідно до пріоритетного ПНПР-розладу працює з поточними психосоціальними стресогенними чинниками задля зменшення стресу й посилення соціальної підтримки ☐ Відповідно до пріоритетного ПНПР-розладу рекомендує посилення функціонування під час виконання щоденних справ ☐ Нічого із зазначеного	☐ Демонструє всі базові навички надання допомоги ☐ У разі необхідності залучає доглядача та інших до психосоціальних інтервенцій у випадку пріоритетних ПНПР-розладів ☐ Застосовує психосоціальні втручання для заохочення дотримання фармакологічного лікування, коли це доцільно
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)		
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички
☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички		
Примітки:		

6. ОБИРАННЯ ТА ВИПISУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ПНПР-РОЗЛАДІВ (ЗА НАЯВНОСТІ ПРАВА ЇХ ВИПISУВАТИ) ВІДПОВІДНО ДО РЕКОМЕНДАЦІЙ ТА З УРАХУВАННЯМ НАЯВНОСТІ

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.		
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги
☐ Призначає ліки, не пояснюючи механізм дії та ризики ☐ Виписує ліки, до яких є протипоказання за віком, станом фізичного здоров'я та сумісністю з іншими препаратами ☐ Виписує ліки, які не показані	☐ Виписує лікарські препарати, першочергово рекомендовані для цього стану, в точному дозуванні ☐ Пояснює людині можливі переваги лікарського засобу ☐ Надає необхідну інформацію про можливі ризики, такі як побічну дію, можливий синдром відміни, наслідки пропущеної дози тощо ☐ Пояснює людині вплив алкоголю та наркотиків на медикаментозну терапію ☐ Нічого із зазначеного	☐ Демонструє всі базові навички надання допомоги ☐ Перевіряє, чи зрозуміла людина призначення, та відповідає на запитання задля повного розуміння потреби в препаратах і способу прийому ☐ Переглядає поточні призначення, щоб виявити можливі взаємодії між лікарськими засобами
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)		
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички
☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички		
Примітки:		

7. ПРОВЕДЕННЯ ПОДАЛЬШОГО ОЦІНЮВАННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ПНПР-РОЗЛАДІВ ІЗ ВИЗНАЧЕННЯМ ТАКТИКИ ВЕДЕННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРЕБІГУ ЗАХВОРЮВАННЯ, ЗОКРЕМА РОЗВИТКУ КРИЗОВИХ СТАНІВ АБО ВІДХИЛЕННЯ ВІД ПЛАНУ ЛІКУВАННЯ

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.			
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги	
☐ Звинувачує або критикує людину за відхилення від плану лікування або недостатнє його дотримання ☐ Змінює план лікування без залучення людини під час подальшого супроводу ☐ Не оцінює суїцидальні наміри або інші чинники підвищеного ризику під час супроводу (якщо необхідно)	☐ Оцінює зміни в ключових симптомах та/або основні симптоми, які має людина ☐ Оцінює зміни у функціонуванні (покращення або погіршення) ☐ Оцінює зміни в життєвих подіях, обставинах, що можуть впливати на стан ☐ Пояснює та доходить спільної згоди щодо продовження або зміни плану ☐ <i>Нічого із зазначеного</i>	☐ <i>Демонструє всі базові навички надання допомоги</i> ☐ Оцінює дотримання плану лікування, а у разі потреби – причини його недотримання	
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)			
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички	☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички
Примітки:			

8. ВЗАЄМОДІЯ З ІНШИМИ СЛУЖБАМИ ТА ЗОВНІШНІМИ УСТАНОВАМИ У ЗВ'ЯЗКУ З ПРІОРИТЕТНИМИ ПНПР-РОЗЛАДАМИ, ЯКЩО ЦЕ ДОЦІЛЬНО ТА МОЖЛИВО

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.			
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги	
☐ Не перенаправляє для лікування станів, що потребують невідкладної допомоги (у разі потреби) ☐ Не пояснює причин, з яких пропонує перенаправлення	☐ Здійснює перенаправлення відповідно до порушень фізичного здоров'я (для їх лікування) ☐ Здійснює перенаправлення пацієнта й доглядача для отримання психологічних / психосоціальних послуг ☐ Пояснює причини здійснення перенаправлення ☐ Надає контактну інформацію / дані для перенаправлення ☐ <i>Нічого із зазначеного</i>	☐ <i>Демонструє всі базові навички надання допомоги</i> ☐ Пояснює, що робити, якщо послугу за перенаправленням неможливо отримати ☐ Належним чином залучає членів сім'ї до отримання допомоги за перенаправленням ☐ Здійснює необхідне перенаправлення для отримання інших послуг і допомоги	
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)			
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички	☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички
Примітки:			

9. ОЦІНЮВАННЯ А ВЕДЕННЯ ОСОБЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ (ВАГІТНІ / ЖІНКИ, ЯКІ ГОДУЮТЬ ГРУДЬМИ; ЛЮДИ ПОХИЛОГО ВІКУ; КАРДІОМЕТАБОЛІЧНІ РОЗЛАДИ)

Відмітьте усі типи поведінки, продемонстровані в кожній із категорій.		
Некорисна або потенційно шкідлива поведінка	Базові навички надання допомоги	Поглиблені навички надання допомоги
☐ Не проводить оцінювання жінок репродуктивного віку на предмет вагітності або годування грудьми ☐ Не підбирає лікування або призначає протипоказані препарати людям похилого віку ☐ Рекомендує препарати людям з кардіометаболічними розладами, які їм протипоказані ☐ Не здійснює належне перенаправлення представників особливих груп населення, коли такі перенаправлення показані	☐ За допомогою методів санпросвітницької роботи пояснює, чому різні групи населення потребують різних підходів до лікування ☐ Підбирає медикаментозне лікування для особливих груп населення (наприклад, вагітних) або з урахуванням супутніх захворювань: кардіологічних захворювань, діабету ☐ Надає альтернативні рекомендації для особливих груп населення (наприклад, психологічні інтервенції для вагітних або рекомендації для людей, які мають протипоказання до лікарських препаратів) ☐ Нічого із зазначеного	☐ Демонструє всі базові навички надання допомоги ☐ Надає інформацію щодо впливу лікування на майбутню вагітність / годування грудьми для жінок репродуктивного віку ☐ За потреби направляє осіб із особливих груп населення для отримання належної допомоги
Відмітьте рівень, який є найбільш відповідним (лише один)		
☐ Рівень 1 будь-яка некорисна поведінка	☐ Рівень 2 немає базових навичок чи є деякі, але не всі базові навички	☐ Рівень 3 усі базові навички
☐ Рівень 4 усі базові навички + будь-які поглиблені навички		
Примітки:		

Acknowledgement

We extend our gratitude to FHI360 for providing the Ukrainian translation for the tool.